

Unga lagöverträdare

Sammanfattning

I detta ärende behandlar utskottet ett antal motionsyrkanden som rör frågor om unga lagöverträdare. I huvudsak handlar det om reglerna om straffmätning och påföljdsval samt om frihetsberövanden.

Utskottet föreslår, med anledning av ett motionsyrkande från Vänsterpartiet, ett tillkännagivande om att regeringen bör låta utreda frågan om en särskild reglering för hur häktade personer under 18 år skall behandlas.

När det gäller övriga motioner hänvisar utskottet till pågående beredningsarbete och gällande regelverk, och utskottet föreslår att riksdagen avslår dem.

I ärendet finns sex reservationer, varav tre från (m), en från (m, kd, mp), en från (m, kd, fp) och en från (m, kd, fp, c). Vidare finns ett särskilt yttrande från (m).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	5
Påföljdssystemet för unga lagöverträdare.....	5
Överväganden.....	9
Häktning och anhållande	10
Motionerna	10
Bakgrund	10
Överväganden.....	12
Skadestånd.....	12
Motionerna	12
Bakgrund	12
Överväganden.....	13
Övrigt	14
Drogtest från barn under 15 år.....	14
Föräldrastöd från polisen	14
Straffmyndighetsåldern	15
Reservationer.....	16
1. Medling och familjegruppskonferenser (punkt 2) (m, kd, c, fp).....	16
2. Påföljdssystemet i övrigt för unga lagöverträdare (punkt 4) (m).....	17
3. Möjligheterna att anhålla ungdomar under 18 år (punkt 6) (m).....	18
4. Föräldrars skadeståndsansvar (punkt 7) (m, kd, fp).....	18
5. Drogtest från barn under 15 år (punkt 9) (m, kd, mp)	19
6. Föräldrastöd från polisen (punkt 10) (m).....	19
Särskilt yttrande.....	20
Målsägandes rätt att få uppgifter från polisen (m).....	20
Bilaga:	
Förteckning över behandlade förslag.....	21
Motioner väckta med anledning av skrivelse 2000/01:62.....	21
Motioner från allmänna motionstiden.....	21

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Fast och konsekvent agerande

Riksdagen avslår motion 2000/01:Ju921 yrkande 6.

2. Medling och familjegruppskonferenser

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ju6 yrkande 6, 2000/01:Ju515, 2000/01:Ju929 yrkande 12 och 2000/01:Ju933 yrkande 24.

Reservation 1 (m, kd, c, fp)

3. Halvtidsfrigivning

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ju911 yrkande 14, 2000/01:Ju928 yrkande 3 (delvis) och 2000/01:Ju929 yrkande 18.

4. Påföljdssystemet i övrigt för unga lagöverträdare

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ju907 yrkandena 6–9, 2000/01:Ju911 yrkandena 9–11, 13 och 15, 2000/01:Ju928 yrkande 12 samt 2000/01:Ju929 yrkandena 13–15, 17 och 19.

Reservation 2 (m)

5. Behandlingen av häktade ungdomar

Riksdagen tillkännager med anledning av motion 2000/01:Ju503 som sin mening för regeringen vad utskottet anför.

6. Möjligheterna att anhålla ungdomar under 18 år

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ju818, 2000/01:Ju907 yrkande 11 och 2000/01:Ju928 yrkande 16.

Reservation 3 (m)

7. Föräldrars skadeståndsansvar

Riksdagen avslår motion 2000/01:Ju907 yrkande 2.

Reservation 4 (m, kd, fp)

8. Målsägandes rätt att få uppgifter från polisen

Riksdagen avslår motion 2000/01:Ju930 yrkande 15.

9. Drogtest från barn under 15 år

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ju4 yrkande 4, 2000/01:Ju810, 2000/01:Ju907 yrkande 5, 2000/01:Ju913 yrkande 5, 2000/01:Ju929 yrkande 3 och 2000/01:Ju931 yrkande 3.

Reservation 5 (m, kd, mp)

10. Föräldrastöd från polisen

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ju907 yrkande 3 och 2000/01:Ju929 yrkande 2.

Reservation 6 (m)

11. Straffmyndighetsåldern

Riksdagen avslår motion 2000/01:Ju907 yrkande 10.

Stockholm den 22 mars 2001

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Reinfeldt

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Reinfeldt (m), Ingvar Johnsson (s), Märta Johansson (s), Margareta Sandgren (s), Alice Åström (v), Ingemar Vänerlov (kd), Ann-Marie Fagerström (s), Maud Ekendahl (m), Helena Zakariasén (s), Yvonne Oscarsson (v), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Kia Andreasson (mp), Gunnel Wallin (c), Siw Persson (fp), Anita Sidén (m) och Nalin Pekgul (s).

Utskottets överväganden

I detta ärende behandlar utskottet ett antal motioner som väckts under den allmänna motionstiden år 2000 och som rör unga lagöverträdare. Utskottet behandlar också ett par motionsyrkanden som väckts med anledning av regeringens skrivelse Brott kan förebyggas! Utvecklingen av det brottsförebyggande arbetet (skr. 2000/01:62).

Påföljdssystemet för unga lagöverträdare

Motionerna

I motionerna Ju911 och Ju929 (båda m) yrkas att påföljden överlämnande till vård inom socialtjänsten skall avskaffas. I motionerna föreslås vidare, liksom i motion Ju907 (m), att en ny påföljd – ungdomsstraff – införs. Ungdomsstraff skall verkställas på särskilda kriminalvårdshem i kriminalvårdens regi, och särskilda regler för verkställigheten bör införas som avviker från vad som normalt gäller verkställighet av fängelsestraff, bl.a. på det sätt att det blir en plikt för den unge att delta i vård och behandling.

I motionerna förordas vidare att en ordning med villkorligt fängelse införs. Tanken i motionerna är att verkställigheten av ett utdömt fängelsestraff helt eller delvis skall anstå och att verkställigheten i den delen endast skall ske om den unge döms för nya brott.

I motionerna Ju911 och Ju929, liksom i motion Ju928 (m), föreslås också att unga lagöverträdare som dömts till fängelse skall kunna frigges när halva, i stället för två tredjedelar av, straffet avtjänats. I den sistnämnda motionen efterfrågas också en reglering av hur stor straffindringen skall vara för unga lagöverträdare. I motion Ju907 begärs ett avskaffande av det krav på särskilda skäl som gäller för att en person som begått ett brott efter 18 års ålder men innan han fyllt 21 år skall kunna dömas till fängelse.

I motionerna Ju6 (c), Ju515 (s), Ju929 (m) och Ju933 (fp) förespråkas medling och familjgruppskonferenser. I motion Ju921 (c) understryks vikten av ett fast och konsekvent agerande när det gäller unga lagöverträdare.

I motion Ju907 föreslås att weekendfängelse införs. Motionärens tanke är att ett kort fängelsestraff skulle övertyga den unge om att i fortsättningen avstå från brott.

Bakgrund

Våren 1998 beslutade riksdagen om nya påföljder för unga lagöverträdare (prop. 1997/98:96, JuU21). De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 1999.

Regleringen innebär en uppstramning av åtgärderna när ungdomar begår brott. Möjligheten att överlämna den unge till *vård inom socialtjänsten* finns

kvar, men en förutsättning för denna påföljd är att socialnämnden lämnat in en vårdplan till rätten och att de planerade åtgärderna kan anses tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens straffvärde och art och den unges tidigare brottslighet. Ett överlämnande till socialtjänsten kan förenas med böter eller en föreskrift om ungdomstjänst. Den sistnämnda påföljden liknar samhällstjänst och skall fullgöras i socialtjänstens regi. Vid allvarlig brottslighet där påföljden annars måste bli fängelse kan den unge i stället överlämnas till slutet ungdomsvård. Detta är en tidsbestämd påföljd med ett maximum på fyra år som verkställs på institutioner som drivs av Statens institutionsstyrelse. Verkställigheten regleras i en särskild lag om verkställighet av slutet ungdomsvård.

I brottsbalken finns regler om *särbehandling* av unga lagöverträdare. Av 30 kap. 5 § följer att det krävs synnerliga skäl för att en person skall kunna dömas till fängelse för brott han begått före 18 års ålder. Vidare gäller att för brott som någon begått efter det att han fyllt 18 år men innan han fyllt 21 år fängelse endast får dömas ut om det med hänsyn till gärningens straffvärde eller annars finns särskilda skäl för det. Den unges ålder skall dessutom enligt 29 kap. 7 § beaktas vid straffmätningen.

Frågan om ålderns inverkan vid straffmätning har prövats i Högsta domstolen under hösten 2000 (dom den 22 september 2000 i mål nr B 3066-00). Tingsrätten och hovrätten hade ansett att straffvärdet för de brott som de tilltalade dömdes för uppgick till tre år respektive två år och tre månader. Straffen bestämdes till fängelse i ett år respektive nio månader.

Riksåklagaren anförde i sitt överklagande att det skulle främja intresset av konsekvens, förutsebarhet och en enhetlig rättstillämpning vid brott begångna av unga lagöverträdare, om domstolarna tillämpade en metod, enligt vilken straffen med stöd av 29 kap. 7 § brottsbalken i princip nedsattes med en viss procent enligt en alltefter levnadsåldern fallande skala. Det kunde sålunda enligt Riksåklagarens uppfattning vara rimligt om straffet för brott med ett straffvärde av t.ex. fängelse fyra år nedsattes för en 15-åring med 80 %, för en 18-åring med 50 % och för en 20-åring med 20 %. Med denna modell som utgångspunkt yrkade Riksåklagaren att straffen i det aktuella målet skulle höjas till fängelse ett år och sex månader respektive ett år och två månader.

Högsta domstolen anförde att det emellertid inte enbart är åldern som bör vara avgörande för hur stor straffnedsättningen skall bli enligt 29 kap. 7 § brottsbalken. Vid långvariga fängelsestraff kan det ofta vara rimligt att nedsätta straffet mera än vid kortare frihetsstraff eller bötesstraff, och brottens art kan – anförde Högsta domstolen – också vara av betydelse i detta sammanhang. Även de omständigheter som anges i 29 kap. 4 och 5 §§ brottsbalken – exempelvis återfall och att den tilltalade frivilligt angett sig – påverkar självfallet straffmätningen. Någon schematisk regel om en på levnadsålder grundad procentuell straffnedsättning i förhållande till straffvärdet skulle, menade Högsta domstolen, bl.a. med hänsyn till dessa förhållanden behöva förses med så många undantag och förbehåll att den inte skulle tjäna till verklig vägledning.

I det aktuella fallet gjorde Högsta domstolen bedömningen att straffen för de tilltalade med hänsyn till att de var 18 år när brotten begicks, till brottens straffvärden och övriga omständigheter borde ha bestämts till ungefär hälften av de angivna straffvärdena. Trots det ändrades inte hovrättens avgörande. Här tillämpade Högsta domstolen i stället bestämmelsen i 29 kap. 5 § första stycket 8 brottsbalken vari föreskrivs att rätten utöver straffvärdet i skäligen omfattning skall beakta om någon omständighet föreligger som påkallar att den tilltalade får ett lägre straff än brottets straffvärde motiverat. Här vägde Högsta domstolen bl.a. in omständigheter som hade att göra med de tilltalades skolgång.

Under den försöksverksamhet som BRÅ samordnade fram till årsskiftet 1999/2000 drevs 32 *medlingsprojekt* som fördelade sig över hela landet. Flera av dem har kommit att drivas vidare även efter det att försöksverksamheten formellt upphört. Sammantaget pågår för närvarande i vart fall 25 medlingsprojekt i landet. Projekten går ut på att medla mellan brottsoffret och den unge gärningsmannen. Socialtjänsten är som regel huvudman för dem. En redovisning av verksamheten har lämnats till regeringen (Medling vid brott, BRÅ-rapport 2000:8). I redovisningen gör BRÅ bl.a. bedömningen att medlingsverksamheten i fortsättningen lämpligast bör bedrivas av kommunerna inom ramen för socialtjänsten. BRÅ pekar också på behovet av ett tydligare regelverk, något som skulle kunna ge medlingsverksamheten ökad legitimitet och genomslagskraft.

Den nyzeeländska familjegruppskonferensen (Family Group Conference) har tjänat som förebild för två projekt i Sverige som genomförts av Svenska Kommunförbundet. Man har valt att översätta det nyss nämnda engelska uttrycket med *familjerådslag*. I det senaste projektet prövades familjerådslagsmodellen för ungdomar som begått brott. Projektet, som pågått under åren 1998 och 1999 i tio kommuner, redovisas i rapporten Familjerådslag för unga som begått brott. Grundtanken är liksom vid medling att den unge skall konfronteras med brottsoffret, be om ursäkt och komma överens om gottgörelse. Härefter skall familjen göra upp en plan för den unge i syfte att komma till rätta med problemen. Till sin hjälp har familjen en fristående samordnare och andra professionella personer, t.ex. socialtjänsten, polisen och skolan.

Inom ramen för projektet ägde familjerådslag rum i ett sjuttiofall. Ungdomarna och deras föräldrar bjöd in sina privata nätverk för att diskutera och planera för ungdomarnas framtid. I ca 40 av fallen hade den unge erkänt att han begått brott. De flesta ungdomarna var i åldern 15–17 år och brotten var främst egendomsbrott. När brottsoffren medverkade hade rådslagen inslag av medling. Brottsoffren deltog i rådslaget i första hand för den unges skull. Gärningsmannens ånger och uppriktiga ursäkt var viktigare än ekonomisk ersättning. I en del fall betraktades familjens handlingsplan som en vårdplan när den unge dömdes i domstol, och påföljden bestämdes till vård inom socialtjänsten.

I resten av fallen hade rådslag hållits utan att något erkänt brott var orsaken till att rådslaget sammankallades. Här handlade det om ungdomar som varit

aktuella hos socialtjänsten på grund av deras beteende och socialt utsatta situation. I vissa fall hade de också varit uppmärksammade av polisen.

En särskild utredare har på regeringens uppdrag analyserat medlingens roll i rättssystemet. Uppdraget redovisas i betänkandet Medling vid ungdomsbrott (SOU 2000:105). I betänkandet görs bl.a. bedömningen att medling vid ungdomsbrott är en åtgärd som bör användas i större utsträckning. Utredningen föreslår att det införs en särskild lag om medling vid ungdomsbrott. Det är enligt utredningen inte lämpligt att införa medling som en särskild påföljd eftersom den bygger på brottsoffrets frivilliga medverkan. Vidare anser utredningen att det inte bör införas ett system med villkorade åtalsunderlåtelse där villkoret består i att den unge skall delta i ett medlingsförfarande. Däremot bör det kunna komma i fråga att meddela åtalsunderlåtelse om den unge deltagit i medling. Också vid straffmätning och påföljdsval bör det enligt utredningen bli möjligt att beakta att medling ägt rum. Att organisera medlingsverksamheten bör enligt utredningen bli en uppgift för socialtjänsten. Utredningen lämnar också vissa förslag som gäller formerna för medling vid ungdomsbrott.

Utredningen innehåller också en redovisning av Svenska Kommunförbundets försöksverksamhet med familjerådslag. Försöksverksamheten har enligt utredningen varit alltför begränsad för att det skall gå att dra några mer långtgående slutsatser av den, men utredningen menar att familjerådslag kan ha en positiv inverkan på gärningsmannen.

Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

Frågan om *weekendfängelse* eller, som det kallades då, veckoslutsfängelse, behandlades av Ungdomsbrottskommittén. I betänkandet Reaktion mot ungdomsbrott (SOU 1993:35 del A s. 454 f) tog kommittén avstånd från tanken på veckoslutsfängelse. Kommittén förde ett resonemang i två led. I det ena avhandlades frågan om verkställighet av ett utdömt fängelsestraff under veckoslut. Detta avvisades av kommittén främst därför att en sådan verkställighet bara borde kunna bli aktuell vid mindre allvarliga brott och korta strafftider medan ungdomar som döms till fängelse som regel har begått svåra brott med jämförelsevis lång strafftid. Det andra ledet avsåg veckoslutsstraff som en särskild påföljdsform för unga som skulle kunna dömas ut på mindre stränga kriterier än som gäller allmänt för fängelsestraff för ungdomar. Kommittén ansåg emellertid att en sådan ordning skulle medföra att påföljdssystemet blev mer komplicerat och svåröverskådligt. Vidare skulle påföljdernas inbördes stränghet bli svårare att ange, och risken fanns att domstolarnas påföljdsval skulle bli ojämnt och orättvist. Dessutom fanns risken för en allmän upptrappning av påföljdsvalet. Även den tanken avvisades således av kommittén.

Frågan om *villkorligt fängelse* är aktuell inom Justitiedepartementet. Regeringen avser att ta initiativ till en fortsatt analys av frågor som rör påföljdssystemet, bl.a. möjligheterna att skapa ett system med villkorligt fängelse.

När utskottet senast (bet. 1999/2000:JuU16 s. 8 f) behandlade dessa frågor framhöll utskottet att de nya reglerna beträffande påföljdsval för unga tilläm-

pats under lite drygt ett år. Det var därför alltså för tidigt att bedöma om det fanns skäl att göra nya överväganden i ämnet. Utskottet var således inte berett att ompröva principerna för socialtjänstens respektive kriminalvårdens ansvar för ungdomarna. Utskottet framhöll också att den nya påföljden slutna ungdomsvård i mycket motsvarade de krav som framfördes i de även då aktuella motionerna om ungdomsstraff och kriminalvårdshem.

Utskottet fann inte heller något behov av att införa en möjlighet till halvtidsfrigivning för unga, och i övrigt fanns enligt utskottet väl avvägda möjligheter till särbehandling genom att den tilltalades ålder skall beaktas som skäl för strafflindring.

Utskottet var inte berett att aktualisera frågan om weekendfängelse för ungdomar.

När det gällde frågan om villkorligt fängelse hade utskottet alltså en positiv grundinställning, men i rådande beredningsläge borde inte riksdagen ta ställning i frågan.

I fråga om familjegruppskonferenser utgick utskottet från att de erfarenheter som vunnits genom Kommunförbundets då nyligen avslutade försöksverksamhet med familjerådslag skulle tas till vara på lämpligt sätt. Såvitt gällde medling hänvisade utskottet till sin tidigare intagna ståndpunkt, nämligen att den försöksverksamheten borde avvaktas.

I regleringsbrevet för BRÅ avseende år 2001 aviseras en utvärdering av det nya påföljdssystemet för unga lagöverträdare.

Överväganden

Utskottet vill inledningsvis understryka att utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion Ju921, nämligen att ungdomar som begår brott skall mötas med fasthet och konsekvens. Det torde råda en i det närmaste total enighet om att så bör ske. Någon åtgärd från riksdagens sida behövs alltså inte. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion Ju921 i denna del.

Vad härefter gäller önskemålen om medling och familjegruppskonferenser eller familjerådslag erinrar utskottet om den pågående remissbehandlingen av betänkandet Medling vid ungdomsbrott. I nuvarande beredningsläge bör riksdagen inte uttala sig. Utskottet föreslår att riksdagen avslår såväl motion Ju515 som motionerna Ju6, Ju929 och Ju933 i här aktuella delar.

I likhet med vad utskottet anförde förra våren ser utskottet inget behov av att införa en möjlighet till halvtidsfrigivning för unga. Som framgår nedan anser utskottet att särbehandlingen bör ske i form av straffnedsättning. Motionerna Ju911, Ju928 och Ju929 bör i dessa delar avslås av riksdagen.

Önskemålet om reglering av hur stor strafflindring unga skall få bygger på den modell som Riksåklagaren tog upp i det ovan refererade rättsfallet. De skäl som Högsta domstolen redovisade emot en sådan modell talar också i viss utsträckning emot en lagreglering. Ungdomsbrottsligheten spänner över hela det straffrättsliga området, från trafikförseelser till de grövsta våldsbrotten. När det gäller ungdomar är det dessutom andra påföljder än fängelse som står i förgrunden, och vissa av dessa påföljder kan bara komma i fråga för

unga lagöverträdare. Den modell som motionärerna vill lägga till grund för lagstiftning skulle i praktiken bara kunna komma till användning i de få fall där fängelse döms ut. Högsta domstolens resonemang visar också på svårigheten med en sådan tabell. Utskottet anser alltså att dagens regler är ändamålsenliga. Detta utesluter naturligtvis inte att det kan finnas behov av vägledande avgöranden. Det ovan refererade avgörandet bidrar till denna rättsbildning. Utskottet är alltså inte berett att ställa sig bakom önskemålet om en tabell för straffmätningen i ungdomsmål. Detsamma gäller förslaget att avskaffa kravet på särskilda skäl för att döma personer som begått brott i åldern 18–21 år till fängelse.

I avvaktan på resultatet av den aviserade översynen av påföljdssystemet för unga lagöverträdare ser utskottet ingen anledning att ändra uppfattning i fråga om socialtjänstens respektive kriminalvårdens ansvar för de unga lagöverträdarna; sålunda behövs inte heller någon ny lag om verkställighet. Liksom tidigare anser utskottet vidare att riksdagen inte i rådande beredningsläge bör uttala sig i fråga om villkorligt fängelse. Såvitt slutligen gäller weekendfängelse ser utskottet fortfarande ingen anledning att ta något initiativ.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju907, Ju911, Ju928 och Ju929 i här aktuella delar.

Häktning och anhållande

Motionerna

I motion Ju503 (v) efterfrågas särskilda regler för behandlingen av häktade under 18 år. I motionerna Ju818, Ju907 och Ju928 (alla m) förordas utvidgade möjligheter att anhålla ungdomar under 18 år.

Bakgrund

Reglerna om häktning och anhållande finns i 24 kap. rättegångsbalken. De innebär i huvudsak att brottsmisstanken skall avse ett brott som har en straffskala som innefattar ett års fängelse och att det skall finnas sannolika skäl för misstanken. Vidare krävs att det finns risk för att den misstänkte undandrar sig lagföring, försvarar utredningen eller återfaller i brott. Av 23 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL) följer dessutom att den som inte fyllt 18 år får häktas endast om det finns synnerliga skäl. Beslut om häktning fattas av rätten.

Om det finns skäl att häkta någon får han anhållas i avvaktan på rättens prövning av häktningsfrågan. Anhållande får vidare ske om det finns skälig misstanke och det är av synnerlig vikt att den misstänkte tas i förvar i avvaktan på ytterligare utredning. Beslut om anhållande fattas av åklagaren. Polisen kan alltså inte anhålla någon. Däremot kan en polisman gripa en person som det finns skäl att anhålla.

Den som häktats skall utan dröjsmål överföras till häkte. Några särskilda bestämmelser om behandlingen av häktade ungdomar finns inte.

Barnkommittén, som hade i uppdrag att göra en bred översyn av hur svensk lagstiftning och praxis förhåller sig till bestämmelserna i FN:s barnkonvention, har inte funnit anledning att lägga fram några förslag till förändringar i denna del (SOU 1997:116 s. 436 f).

Av Kriminalvårdsstyrelsens månatliga verksamhetsstatistik framgår hur många personer under 18 år som var inskrivna i häkte per den första i varje månad. Beräknat för tiden januari 2000–januari 2001 var det i genomsnitt fråga om 13 personer under 18 år. Av dessa var nio häktade. Övriga fall handlade i huvudsak om gripna, anhållna eller omhändertagna enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Motsvarande siffror för år 1999 var åtta respektive fem.

Ur statistiken kan också utläsas hur många som under en månad tagits in i häkte eller bytt kategori, exempelvis häktats efter att tidigare ha varit anhållna. Under år 2000 rörde det sig om i genomsnitt drygt 110 personer under 18 år under en månad. Viss osäkerhet om innebörden är dock förknippad med den siffran just eftersom den innefattar sådana som bytt kategori. Vidare saknas uppgifter om hur länge varje frihetsberövande varat.

Av årsredovisningen för år 2000 avseende Statens institutionsstyrelse (SIS) framgår att man hade problem med att snabbt kunna placera alla ungdomar som behövde vård enligt LVU. Detta berodde på att ungdomar dömda till sluten ungdomsvård prioriterades, att en institution lades ner och att avdelningar var tillfälligt stängda. Av de ungdomar där kommunerna efterfrågade vård enligt LVU placerades 52 % omgående och 75 % inom en vecka. Av de 800 ungdomar som ställdes i kö för vård placerades 25 % efter en till tre dagar. Ungefär en lika stor andel väntade på plats mellan fyra och sju dagar.

Från SIS har utskottet inhämtat att man varje dag har mellan 30 och 50 ungdomar på kö till placering.

Frågan om hur häktade ungdomar skall hanteras har varit aktuell i utskottet vid flera tillfällen, senast våren 2000 (bet. 1999/2000:JuU16 s. 20 f). Utskottet framhöll att det i denna fråga finns motstridiga intressen och anförde vidare att häktning är ett straffprocessuellt tvångsmedel som används för att förhindra att den misstänkte avviker, försvårar utredningen eller fortsätter att begå brott. Det framstår trots detta, fortsatte utskottet, som klart att det kan behövas särskilda insatser för ungdomar som häktas. Men eftersom ungdomarna i häktena utgjorde en relativt liten andel av samtliga häktade lämpade sig frågan inte för några generella bedömningar. I stället höll utskottet fast vid den uppfattning utskottet tidigare gett uttryck för, nämligen att det även i fortsättningen bör vara en fråga för kriminalvården att avgöra vilka särskilda åtgärder som bör vidtas för ungdomar under 18 år som häktas. Utskottet såg det som självklart att kriminalvården utan påpekande från riksdagen följer såväl ordalydelsen i som intentionerna bakom FN:s barnkonvention. Slutligen såg utskottet inget skäl att förorda vidgade möjligheter att anhålla personer under 18 år.

Regeringen har därefter i kriminalvårdens regleringsbrev för budgetåret 2001 begärt att kriminalvården redovisar hur den arbetar med häktade personer under 18 år.

Överväganden

Utskottet noterar först att antalet häktade ungdomar synes ha ökat något, liksom antalet inskrivna som inte är häktade. Tillgänglig statistik ger inte svar på om ökningen har något samband med platsbristen på SIS institutioner. Uppgifterna i årsredovisningen från SIS tyder emellertid på att så kan vara fallet. Inte heller i övrigt går det att utläsa vad ökningen beror på.

När det sedan gäller motion Ju503 noterar utskottet att de häkten som finns i dag är utformade för vuxna intagna. Intagningen i häkte medför en särskilt stor påfrestning för de intagna som är under 18 år. Det är därför angeläget att största möjliga hänsyn tas till ungdomarna under häktningstiden. I sammanhanget vill utskottet särskilt påpeka att FN:s barnkonvention bl.a. innebär att varje frihetsberövat barn skall behandlas humant. Barnet skall också behandlas med respekt för människans inneboende värdighet och på ett sätt som beaktar behoven hos personer i dess ålder.

Kunskaperna om i vilken utsträckning ungdomarnas särskilda behov verkligen blir beaktade är otillräckliga i dag. Det uppdrag som kriminalvården har enligt regleringsbrevet är visserligen ett steg i rätt riktning. Utskottet anser dock att en bredare analys behövs på området. En utredning bör därför ges i uppdrag att kartlägga situationen för den grupp av häktade som är under 18 år. I utredningsuppdraget bör också ingå att lägga fram ett förslag till reglering av hur unga skall behandlas i häktena. Detta bör riksdagen med anledning av motion Ju503 som sin mening ge regeringen till känna.

I fråga om möjligheterna till anhållande har ingenting framkommit som motiverar en annan bedömning än den utskottet gjorde förra året. Utskottet föreslår att riksdagen avslår såväl motion Ju818 som motionerna Ju907 och Ju928 i här aktuella delar.

Skadestånd

Motionerna

I motion Ju907 (m) förespråkas att information skall spridas om föräldrars skadeståndsansvar i samband med barns brottslighet. I motion Ju930 (m) efterfrågas rutiner för att brottsoffer skall få upplysning om vårdnadshavaren när gärningsmannen är under 18 år. Motionärerna menar att detta skulle förbättra brottsoffrets möjligheter att utverka skadestånd.

Bakgrund

Ett barn står under vårdnad av båda föräldrarna eller en av dem om inte rätten har anförtrött vårdnaden åt en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare.

Den som har vårdnaden om ett barn har ansvaret för barnets personliga förhållanden och för att barnets behov av omvårdnad, trygghet och en god fostran blir tillgodosedda. Vårdnadshavaren svarar också för att barnet får den tillsyn det behöver med hänsyn till dess ålder, utveckling och övriga omständigheter. Vårdnadshavaren skall också bevaka att barnet får tillfredsställande försörjning och utbildning. I syfte att hindra att barnet orsakar skada för någon annan skall vårdnadshavaren svara för att barnet står under uppsikt eller att andra lämpliga åtgärder vidtas (se 6 kap. 2 § föräldrabalken). Vårdnadshavaren kan bli skadeståndsskyldig enligt skadeståndslagens bestämmelser, om han uppsåtligen eller av vårdslöshet försummar sitt tillsynsansvar.

När det gäller målsägandens möjligheter att få reda på vem som är vårdnadshavare för en underårig lagöverträdare bör till att börja med erinras om att målsäganden under förundersökningsförfarandet inte är att anse som part. Han har således inte någon rätt till partsinsyn (se JO 1995/96 s. 49 f). För målsäganden gäller därför att han har rätt att ta del av allmänna handlingar i den mån någon sekretessregel inte hindrar det. Här är bestämmelserna i 9 kap. 17 och 18 §§ sekretesslagen (1980:100) aktuella. Bestämmelserna torde innebära att sekretess i regel råder för uppgifter om den misstänktes vårdnadshavare.

I departementspromemorian Brottsoffers möjligheter att få del av uppgifter ur förundersökningar m.m. (Ds 2000:64) föreslås bl.a. en ändring i sekretesslagen som innebär att målsägande som är i behov av uppgifter i avslutade förundersökningar för att kunna få ett enskilt anspråk tillgodosett skall ges möjlighet att utan hinder av sekretessen få del av uppgifterna. Rätten till insyn skall även gälla när andra slags utredningar avslutats, exempelvis en sådan utredning som sker när en person under 15 år misstänks ha begått ett brott.

Promemorian har remissbehandlats och regeringen beslutade den 1 mars i år om en lagrådsremiss. En proposition har aviserats till den 22 mars 2001.

Utskottet avstyrkte liknande yrkanden förra våren (bet. 1999/2000:JuU16 s. 4 f). Utskottet höll fast vid sin tidigare intagna ståndpunkt, nämligen att någon särskild information inte behöver spridas till föräldrar om skyldigheten att betala ersättning. Vad gällde frågan om möjligheten att få reda på *vem* som i egenskap av vårdnadshavare är ersättningsskyldig noterade utskottet att reglerna om sekretess synes innebära svårigheter för målsägandena i vissa fall. Utskottet ansåg det därför positivt att regeringen, som nyss framgått, tagit initiativ till att se över reglerna. Det då aktuella motionsyrkandet ansågs vara tillgodosett.

Överväganden

Utskottet ser fortfarande inget behov av att sprida information om föräldrars skadeståndsskyldighet. Motion Ju907 i denna del bör avslås av riksdagen.

Utskottet gör alljämt bedömningen att önskemålet om möjligheterna att få uppgifter ur förundersökningar för att kunna föra talan om skadestånd är tillgodosett med det förslag som numera bereds i Regeringskansliet. Utskottet förelår att riksdagen avslår motion Ju930 i denna del.

Övrigt

Drogtest från barn under 15 år

I motionerna Ju4 (kd), Ju810 (kd), Ju907 (m), Ju913 (kd), Ju929 (m) och Ju931 (m) efterfrågas möjligheter för polisen att ta blodprov och urinprov på barn under 15 år i syfte att klarlägga om barnet använt narkotika.

Denna fråga har återkommande behandlats av utskottet. En utförlig beskrivning av gällande rätt finns i betänkande 1996/97:JuU12 s. 11 f. Sammanfattningsvis innebär reglerna att en provtagning av aktuellt slag betraktas som kroppsbesiktning enligt 28 kap. rättegångsbalken. Detta tvångsmedel får inte användas mot någon som inte fyllt 15 år. Däremot finns en, låt vara begränsad, möjlighet att företa läkarundersökning med stöd av 32 § LVU.

Frågan om att tvångsvis drogtesta barn under 15 år har behandlats av Narkotikakommissionen. I betänkandet Vägvalet – Den narkotikapolitiska utmaningen (SOU 2000:126) tar kommissionen ställning mot att införa en sådan möjlighet.

Betänkandet remissbehandlas under våren.

I en lagrådsremiss som beslutades den 8 februari i år föreslås vissa ändringar i de sociala vårdlagarna. I fråga om LVU föreslås bl.a. att den som tvångsvårdas därför att han själv utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk för skada skall kunna avkrävas ett drogtest vid ankomsten till hemmet samt inför vistelser utanför hemmet. Förutsättningen föreslås vara att det kan misstänkas att den intagne är påverkad av något sådant medel. Någon nedre åldersgräns finns inte. Ett drogtest kan således även omfatta barn under 15 år.

När utskottet behandlade frågan senast (bet. 1999/2000:JuU16 s. 16 f) ansåg utskottet att det då pågående arbetet skulle avvaktas.

I avvaktan på resultatet av beredningen av Narkotikakommissionens betänkande ser utskottet ingen anledning att ändra uppfattning i frågan om drogtester. Utskottet föreslår att riksdagen avslår såväl motion Ju810 som motionerna Ju4, Ju907, Ju913, Ju929 och Ju931 i här aktuella delar.

Föräldrastöd från polisen

I motionerna Ju907 och Ju929 (båda m) föreslås att föräldrarna skall kunna begära hjälp av polisen för att föra hem sina barn.

Enligt 12 § polislagen (1984:387) får polisen omhänderta barn under 18 år, om barnet påträffas i en olämplig miljö. Polisen skall skyndsamt överlämna barnet till dess föräldrar. Någon sådan mer allmän möjlighet till bistånd av polisen som efterfrågas i nu aktuella motioner finns däremot inte.

Utskottet har tidigare tagit avstånd från tanken i motionerna och hänvisat till att en sådan ordning riskerar att innebära en alltför stor belastning på polisens resurser. Utskottet har därvid också ansett motionsyrkandena i stort vara tillgodosedda genom möjligheten att omhänderta och t.ex. köra hem barn under 18 år som påträffas i olämpliga ungdomsmiljöer och genom möjlighet-

en till ingripanden enligt den sociala vårdlagstiftningen i vissa fall (se senast bet. 1999/2000:JuU16 s. 14).

Utskottet vidhåller den uppfattning som redovisats ovan, och utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju907 och Ju929 i här aktuella delar.

Straffmyndighetsåldern

I motion Ju907 (m) hävdas att straffbarhetsåldern bör sänkas från 15 år till 13 år.

I 1 kap. 6 § brottsbalken föreskrivs att för brott som någon begått innan han fyllt 15 år får inte dömas till påföljd.

Straffansvarsutredningen har i sitt betänkande Straffansvarets gränser (SOU 1996:185 s. 563 f) berört frågan om barns straffansvar. Utredningen har inte funnit skäl att ändra på åldersgränsen.

När utskottet förra våren behandlade ett likadant yrkande anförde utskottet att det inte fann någon anledning att överväga en förändring (bet. 1999/2000: JuU16 s. 14 f).

Utskottet anser inte att det framkommit något som motiverar en annan bedömning än den utskottet gjorde förra året. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion Ju907 i denna del.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Medling och familjegruppskonferenser (punkt 2)

av Fredrik Reinfeldt (m), Ingemar Vänerlov (kd), Maud Ekendahl (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Gunnel Wallin (c), Siw Persson (fp) och Anita Sidén (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager med anledning av motionerna 2000/01:Ju6 yrkande 6, 2000/01:Ju929 yrkande 12 och 2000/01:Ju933 yrkande 24 samt med avslag på motion 2000/01:Ju515 som sin mening för regeringen vad som anförs i denna reservation.

Ställningstagande

Vi anser att påföljdssystemet för unga behöver kompletteras med nya påföljdssalternativ. Möjligheterna att lagföra ungdomar genom medling eller familjegruppskonferenser bör därför övervägas. Dessa åtgärder innebär att den unge tvingas ta ansvar för sitt handlande, något som vi ser som eftersträvansvärt.

Kommunförbundets försöksverksamhet med familjerådslag har varit för begränsad för att medge några säkra slutsatser. Den bör därför följas av en utvidgad försöksverksamhet där hänsyn tas till hittills gjorda erfarenheter, och hinder som observerats i möjligaste mån undanröjs. Också denna försöksverksamhet bör naturligtvis utvärderas. Regeringen bör ges i uppdrag att vidta åtgärder med anledning av det anförda.

Vi ser det som glädjande att ett lagförslag om medling nu arbetats fram. Med hänsyn till regeringens senfärdighet i fråga om försöksverksamheten med medling bör riksdagen bestämma att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett förslag rörande medling under denna mandatperiod.

Det anförda innebär att vi ställer oss bakom motionerna Ju6, Ju929 och Ju933 i här aktuella delar. Motion Ju515 bör inte föranleda någon åtgärd från riksdagen.

2. Påföljdssystemet i övrigt för unga lagöverträdare (punkt 4)

av Fredrik Reinfeldt (m), Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m) och Anita Sidén (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager med anledning av motionerna 2000/01:Ju907 yrkandena 6, 7 och 9, 2000/01:Ju911 yrkandena 9–11, 13 och 15, 2000/01:Ju928 yrkande 12 och 2000/01:Ju929 yrkandena 13–15, 17 och 19 samt med avslag på motion 2000/01:Ju907 yrkande 8 som sin mening för regeringen vad som anförs i denna reservation.

Ställningstagande

Enligt vår mening byggde 1998 års beslut om påföljder för unga lagöverträdare på den felaktiga utgångspunkten att det är lämpligt att det överläts åt socialtjänsten att ha hand om verkställighet av ungdomspåföljderna. Detta skall naturligtvis vara en uppgift för kriminalvården. Dagens ordning medför att ungdomarna lätt kan inbilla sig att samhället ser mildare på deras lagöverträdelser än på vuxnas. Detta i sin tur leder alltför ofta till att den unge inte i fortsättningen avstår från brott. Vi anser således att påföljdssystemet för unga lagöverträdare behöver en genomgripande översyn där utgångspunkten skall vara att verkställighet av påföljder också för unga skall ske inom kriminalvården. Detta innebär bl.a. att påföljden överlämnande till vård inom socialtjänsten avskaffas och att den slutna ungdomsvården skall verkställas på särskilda kriminalvårdshem enligt särskilda för ungdomar anpassade regler. Vidare bör nya påföljder som villkorligt fängelse övervägas.

När det gäller särbehandling av unga lagöverträdare anser vi att det saknas anledning att upprätthålla ett krav på särskilda skäl för att döma till fängelse för brott som en person som är myndig har begått. Bestämmelsen i 30 kap. 5 § brottsbalken bör ändras i enlighet härmed. Den strafflindring som skall komma unga till del enligt 29 kap. 7 § brottsbalken bör å andra sidan göras tydligare. Detta bör ske genom en regel som uttrycker en på levnadsålder grundad procentuell straffnedsättning.

Detta är ett omfattande lagstiftningsarbete som regeringen genast bör ta itu med. Den aviserade utvärderingen av 1998 års reform bör inte avvaktas. Även i denna fråga bör riksdagen besluta om tidpunkten för när arbetet skall vara klart. Regeringen bör alltså återkomma till riksdagen med ett förslag före utgången av denna mandatperiod.

Det anförda innebär att vi ställer oss bakom motionerna Ju907, Ju911, Ju928 och Ju929 i här aktuella delar. Förslaget om weekendfängelse i den förstnämnda motionen bör dock inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

3. Möjligheterna att anhålla ungdomar under 18 år (punkt 6)

av Fredrik Reinfeldt (m), Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m) och Anita Sidén (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager med anledning av motionerna 2000/01:Ju818, 2000/01:Ju907 yrkande 11 och 2000/01:Ju928 yrkande 16 som sin mening för regeringen vad som anförs i denna reservation.

Ställningstagande

Kravet på synnerliga skäl för häktning hindrar i praktiken anhållningsbeslut som i övrigt kan motiveras med bl.a. att risk finns för att den misstänkte på fri fot försvårar utredningen. Reglerna om anhållande och häktning bör därför ses över i syfte att åstadkomma vidgade möjligheter att anhålla personer under 18 år. Regeringen bör ges i uppdrag att återkomma till riksdagen med ett lagförslag.

4. Föräldrars skadeståndsansvar (punkt 7)

av Fredrik Reinfeldt (m), Ingemar Vänerlov (kd), Maud Ekendahl (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Siw Persson (fp) och Anita Sidén (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager med anledning av motion 2000/01:Ju907 yrkande 2 som sin mening för regeringen vad som anförs i denna reservation.

Ställningstagande

Många föräldrar tror att de inte kan bli skadeståndsskyldiga för skador som deras barn orsakar genom brott. Det kan heller inte anses allmänt känt bland personer som utsatts för brott av barn att de kan ha rätt till skadestånd av barnets föräldrar. Enligt vår mening finns det alltså ett behov av att sprida information om föräldrars skadeståndsskyldighet. En positiv bieffekt av en sådan kunskap är att den med säkerhet skulle ha viss brottsförebyggande effekt. Det får ankomma på regeringen att se till att information i ämnet sprids.

5. Drogtest från barn under 15 år (punkt 9)

av Fredrik Reinfeldt (m), Ingemar Vänerlov (kd), Maud Ekendahl (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Kia Andreasson (mp) och Anita Sidén (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager med anledning av motionerna 2000/01:Ju4 yrkande 4, 2000/01:Ju810, 2000/01:Ju907 yrkande 5, 2000/01:Ju913 yrkande 5, 2000/01:Ju929 yrkande 3 och 2000/01:Ju931 yrkande 3 som sin mening för regeringen vad som anförs i denna reservation.

Ställningstagande

Vi anser att verkningfulla åtgärder måste till för att stävja narkotikamissbruket som kryper allt längre ned i åldrarna. En sådan åtgärd skulle vara att införa en möjlighet till provtagning – blodprov och urinprov – också från barn under 15 år när narkotikamissbruk misstänks. Denna lagfästa möjlighet skulle komma till användning när barnet, eller dess föräldrar, inte vill medverka till provtagning. Syftet med provtagningen skulle vara att ge socialtjänsten underlag för en bedömning av vilka stödåtgärder som behövs i det enskilda fallet. Det är således inte fråga om en provtagning i bevissyfte av den typ som är möjlig att genomföra på straffmyndiga personer med stöd av rättegångsbalkens regler. Remissvaren på Narkotikakommissionens betänkande behöver inte inväntas. Regeringen bör redan nu få i uppdrag att lägga fram ett lagförslag för riksdagen med den inriktning vi här angett.

6. Föräldrastöd från polisen (punkt 10)

av Fredrik Reinfeldt (m), Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m) och Anita Sidén (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager med anledning av motionerna 2000/01:Ju907 yrkande 3 och 2000/01:Ju929 yrkande 2 som sin mening för regeringen vad som anförs i denna reservation.

Ställningstagande

Enligt vår mening är det inte tillräckligt att polisen har möjlighet att köra hem ett barn som vistas i en olämplig miljö. Det finns andra situationer, t.ex. när föräldrarna beslutat att barnet skall vara hemma en viss tid, då föräldrar kan behöva myndigheternas bistånd. Införandet av en rätt till föräldrastöd från polisen i sådana situationer bör ses som ett komplement till det skadeståndsansvar som åvilar föräldrar som brister i tillsynen. Den förbättrade föräldrakontroll som ett polisstöd skulle medföra skulle också verka brottsförebyggande. Enligt vår mening bör regeringen låta utreda förutsättningarna för föräldrastöd från polisen.

Särskilt yttrande

Målsägandes rätt att få uppgifter från polisen

Fredrik Reinfeldt (m), Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m) och Anita Sidén (m) anför:

Vi anser att brottsoffrens möjligheter att erhålla skadestånd måste förbättras. I de fall där ett brott begåtts av en omyndig och förundersökningen läggs ner kan det i praktiken bli svårt för den som drabbats av brottet att väcka talan om skadestånd. En förutsättning för en sådan talan är ju att han vet mot vem den skall väckas. De regler om sekretess som lägger hinder i vägen bör därför ändras. Det är mot denna bakgrund glädjande att ett lagförslag med denna inriktning nu arbetats fram i Regeringskansliet. Vi har därför valt att inte reservera oss till förmån för motion Ju930.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner väckta med anledning av skrivelse
2000/01:62

2000/01:Ju4 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd) vari yrkas:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av insatser för att motverka alkohol- och narkotikamissbruket bland ungdomar.

2000/01:Ju6 av Gunnel Wallin m.fl. (c) vari yrkas:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att verksamheten med medling fortsätter.

Motioner från allmänna motionstiden

2000/01:Ju503 av Alice Åström m.fl. (v) vari yrkas: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen snarast skall återkomma till riksdagen med förslag till regleringar vad beträffar unga i häkte i enlighet med vad i motionen anförs.

2000/01:Ju515 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (s) vari yrkas: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om medlingsprojekt i Värmland.

2000/01:Ju810 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd) vari yrkas: Riksdagen beslutar om sådan ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, att kroppsbesiktning tillåts på person under 15 år i enlighet med vad i motionen anförs.

2000/01:Ju818 av Cristina Husmark Pehrsson och Berit Adolfsson (m) vari yrkas: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nödvändigheten av att se över reglerna för häktning och anhållan av unga lagöverträdare och då särskilt beakta de ”synnerliga skäl” som anförs för ungdomar under 18 år.

2000/01:Ju907 av Sten Tolgfors (m) vari yrkas:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att föräldrarnas ansvar för barnen bör understrykas genom information om föräldrarnas skadeståndsansvar.

3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag vad gäller rätten att begära hjälp av polis eller socialtjänst att få hem sina barn, som utan lov vistas på stan eller i andra olämpliga miljöer nattetid i enlighet med vad som anförs i motionen.

5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag vad gäller möjligheten att drogtesta också ungdomar under 15 år vid misstanke om drogpåverkan, i enlighet med vad som anförs i motionen.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ungdomar under 18 år som begått allvarliga brott skall kunna dömas till ett särskilt frihetsberövande ungdomsstraff på kriminalvårdshem för unga.

7. Riksdagen begär att regeringen utreder möjligheten att införa ett villkorat frihetsberövande straff, i enlighet med vad som anförs i motionen.

8. Riksdagen begär att regeringen utreder möjligheten att kunna döma unga brottslingar till ett s.k. weekendfängelsestraff, i enlighet med vad som anförs i motionen.

9. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av lagstiftningen som innebär att straffet utmätts på samma sätt för alla brottslingar över 18 år, i enlighet med vad som i motionen anförs.

10. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av lagstiftningen som innebär att straffmyndighetsåldern sänks till 13 år, i enlighet med vad som i motionen anförs.

11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av lagstiftningen som ökar möjligheterna att anhålla ungdomar mellan 15 och 18 år, i enlighet med vad som i motionen anförs.

2000/01:Ju911 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas:

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av att avskaffa påföljden överlämnande till vård enligt socialtjänsten.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny påföljd benämnd ungdomsstraff för ungdomar i åldern 15–17 år.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta särskilda kriminalvårdshem.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskilda regler för verkställighet av ungdomsstraff.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särbehandling av unga lagöverträdare.

15. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om villkorligt fängelse i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:Ju913 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari yrkas:

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om drogförebyggande åtgärder.

2000/01:Ju921 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari yrkas:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett fast och konsekvent agerande mot ungdomsbrottslighet.

2000/01:Ju928 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari yrkas:

3. (delvis) Riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag om höjda krav på skötsamhet m.m. som förutsättning för villkorlig frigivning samt möjlighet till särbehandling av unga lagöverträdare.

12. Riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag om införandet av tydliga tabeller gällande straffnedsättningar för unga lagöverträdare.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anhållande av personer under 18 år.

2000/01:Ju929 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari yrkas:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föräldrars rätt till polisstöd.

3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som möjliggör för polisen att ta blod- och urinprov även på personer under 15 år i enlighet med vad som anförs i motionen.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om familjegruppskonferenser och medlingsverksamhet.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av att avskaffa påföljden överlämnande till vård enligt socialtjänsten.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny påföljd benämnd ungdomsstraff för ungdomar i åldern 15–17 år.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta särskilda kriminalvårdshem.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskilda regler för verkställighet av ungdomsstraff.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särbehandling av unga lagöverträdare.

19. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om införande av villkorligt fängelse i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:Ju930 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari yrkas:

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om brottsoffrens behov av uppgifter om omyndig lagöverträdarens vårdnadshavare.

2000/01:Ju931 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari yrkas:

3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om drogtester.

2000/01:Ju933 av Siw Persson och Johan Pehrson (fp) vari yrkas:

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om medling och familjerådslag.